

עו

 עלון מס' **1130**

שנה כ"ג התשפ"ב

פניני הפרשה

 יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
 כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

שיחו בכל נפלאותיו

ואם על תודה יקריבנו וגו' על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו

בספר "העמק דבר" מדייק מלשון הפסוק "על חלות לחם חמץ", שעיקר הקרבן הוא לחם חמץ ושאר חלקי הקרבן שזה הבהמה והמצות הם נלוים ללחמי החמץ, והדבר אומר דרשני. ועוד יש להבין הרי הפרשה מדברת על קרבן תודה שהוא סוג של קרבן שלמים, ובקרבן שלמים זמן האכילה הוא שני ימים ולילה אחד, ודוקא בקרבן תודה שיש אתו ארבעים חלות, הזמן מצומצם יותר ואכילתו היא רק יום אחד בלבד.

מבאר הנצי"ב כי הדבר בא ללמדנו שכאשר אדם מביא קרבן תודה על נס שאירע לו שניצל מסכנה, לא די בכך שהוא מודה לה' בינו לבין עצמו, אלא עליו לפרסם את הנס ולספר עליו ברוב עם, שעל ידי זה יהיה קידוש ה', כמו שאומרים בתחילת התפלה בפסוקי דזמרה: "שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותיו". ולכן על ידי ריבוי האכילה מצד אחד וצמצום זמן האכילה מצד שני, בעל הנס מוכרח להזמין אנשים רבים ולקיים סעודת הודיה ברוב עם כדי שלא יבוא לכלל נותר.

מכאן שעיקר מטרת קרבן תודה אינו ככל שאר הקרבנות להביא קרבן לה' בלבד, אלא לערוך "סעודת הודיה", כדי שעל ידי זה יתפרסם הנס שקרה לו בפני קהל ועדה. ובוה מובן למה עיקר הקרבן הוא לחמי החמץ, כי על ידם הוא קורא לכל קרוביו ואוהביו להשתתף בסעודתו.

*

מסופר על הגאון רבי ישראל זאב גוסטמן זצ"ל שהיה ראש ישיבה בישיבת "נצח ישראל" ברחביה ירושלים, וכל כולו שוקע היה בלימוד התורה, ובכל זאת היה מקדיש זמן להשקית הצמחים בנינת ביתו. פעם הביעו תלמידיו את פליאתם, ואז סיפר להם הרב בחרדת קודש כי בצעירותו היה חבר בבית הדין של רבי חיים עוזר גרודזינסקי, ופעם היו מהלכים ביער הסמוך לוילנא ושחים בפסקי הדין שהגיעו לידיהם. לפתע התכופף רבי חיים עוזר והרים מספר פטריות בר וצמחים, והחל מלמד את רבי ישראל פרק בהלכות צמחים, מהי פטריה מורעלת וכיצד נראית פטריה ראויה למאכל. ולא זאת אלא אף החל לקלף את הפטריה ולהפרידה לחלקיה, והראה לו כיצד מכשירים אותה לאכילה. השתומם רבי ישראל והחריש. לאחר מכן שב לדבר בדברי תורה. לאחר כברת דרך, גילה רבי חיים עוזר פתח נסתר של מערה ולמרבח הפלא נכנס לתוכה עם רבי ישראל. הוא השתהה בתוכה זמן רב, והרחיב את הדיבור על גודל המערה, תנאיה וטיבה, והרב גוסטמן משתאה ומחריש. כעבור שנתיים פרצה מלחמת העולם השנייה, והרב גוסטמן הצליח בחסדי שמים להימלט ליערות אשר סביב וילנא, ואז נזכר במערה, נכנס אליה והשתכן בה במשך חדשים מספר, כאשר המזון היחיד שהחזיקו בחיים היה פטריות בר וצמחים שהראהו רבו. לזכרון הנס הגדול וההצלה היה מדי פעם בפעם משקה את הצמחים בחצרו כדי להודות לה' על חסדו הגדול.

יעצה טובה	יחיד ומיוחד
חשבת – אל תגיד. אמרת – אל תבטיח. הבטחת – אל תכתוב. כתבת – אל תחתום. חתמת – אל תתפלא... (שמעתי).	ספר שנקרא כשם מחברו יש ספר בשם "אליעזר משה" כשם מחברו – הגאון רבי אליעזר משה פישר זצ"ל.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"ידוע דארץ ישראל היא המובחרת בכל העולם בכל דבר ביופי ואויר זך, וכן נמי כשהיה בית המקדש קיים לא היה כמוהו ליופי ופאר והדר בכל העולם. ולפי זה כל הרואה יראה ששם היא דירתו של הקב"ה, וגם מכח זה מוכח שאנחנו בניו ועמו, שהרי אנו דרים במקום הזה הוא ארץ ישראל, והיא עירנו וארצנו ולא בחו"ל, והבן והאב דרים במקום אחד." ("מגיד חדשות" ח"י דרוש א')

פנינים ופרפראות

זאת תורת העולה היא העולה וגו' ואש המזבח תוקד בו – נראה לענ"ד לפרש פסוק זה על דרך הרמז, שבא להורות לאדם כיצד יזכה לעלות במעלות התורה עד שיוכה לקנות אותה קנין בנפשו: **זאת תורת העולה** – אדם שרוצה לעלות במעלות התורה, אזי – **זאת** בנימטריא 408 שהוא גימטריא צום, קול, ממון, שאלו הדברים שצריך האדם לעשות לפני לימוד התורה כדי לחזור בתשובה וכך לימוד התורה יהיה נקי וטהור. **היא העולה** – הוא הוא האדם שיעלה במסילה העולה בית אל. **על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר** – רצונו לומר שגם בלילות יעסוק בתורה כמו שאמרו בגמ' (עירובין דף ס"ה ע"א) לא איברי ליליא אלא לגירסא. וכתב הרמב"ם ז"ל (פ"ג מהלכות דעות הלכה י"ג) שמי שרוצה לזכות לכתר תורה ינצל היטב את הלילות ולא יאבד שום אחד מהם. ע"ש. **ועל המזבח** – בא לומר שימית את עצמו על קיום ולימוד התורה (לשון זביחה) כמו שכתוב (במדבר י"ט י"ד) אדם כי ימות באהל, ודרשו חז"ל (שבת דף פ"ג סע"ב) ימית עצמו באהלה של תורה. ואם עושה כן – יזכה **לאש המזבח תוקד בו** – יזכה לתורה שנמשלה לאש שנאמר הלא כה דברי כאש וגו' (ירמיה כ"ג כ"ט), שתבער בו תמיד ולא תכבה. ועוד אפשר לפרש על דרך הרמז הנ"ל, שאדם החוזר בתשובה וצם (צום) ומתפלל (קול) ונותן צדקה לכפר על חטאיו (ממון), נחשב כמו צדיק גמור, והכי קאמר: **זאת – תורת העולה**, תורתו מעולה ורצויה לפני המקום כצדיק גמור. והטעם כי כל עוונותיו נהפכים לזכויות כמו שאמרו בגמ' (קידושין דף מ' ע"ב) אפילו רשע גמור כל ימיו ועשה תשובה באחרונה אין מזכירים לו שוב רשעו וכו', והיינו בתוהא על הראשונות, כלומר שחוזר מעבירותיו הראשונות. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

ביעור היצר רק באש התורה

לפי האמור, שהפתרון היחיד שמועיל נגד היצר הרע הוא לימוד תורה, מקשה מרן הראשון לציון הגאון רבי **שלמה משה עמאר שליט"א** בספרו "ברכת אליהו" (בראשית לט, ז) על דברי הגמרא במסכת ברכות (ה' ע"א): **"אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יעסוק בתורה. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יקרא קריאת שמע. אם נצחו - מוטב, ואם לאו - יזכור לו יום המיתה"**. ולכאורה איך יתכן שהעסק בתורה לא יעזור ויזדקקו לפתרונות אחרים, אחרי שה' מעיד שהתורה היא התבלין המועיל? ולא זו בלבד, אלא שהגמרא מחשיבה את לימוד התורה כקטן שבפתרונות, כשלמעלה ממנו קריאת שמע, ולמעלה מהם זכרון יום המיתה. אתמהא.

נחלקו חכמים במשנה (פסחים פרק ב' משנה א') כיצד ביעור חמץ: "רבי יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה, וחכמים אומרים אף מפרר וזורה לרוח".

החמץ כידוע רומז ליצר הרע, ועל פי זה דרש הגאון רבי **אליעזר פאפו זצ"ל** בספרו "אורות פלא" (עמ' מ"ג, הובא בספר "שלחן זהב" עמ' נ') שדעת רבי יהודה שאין ביעור יצר הרע אלא שריפה, היינו על ידי לימוד תורה שנמשלה לאש, וכמו שאמרה הגמרא בקידושין (ל' ע"ב): **"בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין"**. חכמים אינם חולקים על רבי יהודה אלא מוסיפים: **"אף מפרר"** - שיהיה נשבר כנגד הענוה, "וזורה" היינו מפזר צדקה, ומה טוב אם תהיה הצדקה "לרוח" הוא התלמיד חכם העוסק בתורה ובחיי הרוח.

ומיישב שאמנם התורה היא הפתרון היחיד כנגד היצר, אך כדי שהתורה תועיל צריך ללמוד אותה לשם שמים ובהתבטלות. בלעדי זה מאבדת התורה את סגוליותה, ואפילו עלולה להיהפך לסם המוות. ולכן אם למד תורה ולא עזר, כנראה שלימודו אינו מתוך קבלת מלכות שמים. מה הפתרון? יקרא קריאת שמע, כדי שיקבל עול מלכות שמים, ואז יחזור ללמוד תורה לשמה. ואם גם זה לא עזר, כנראה שגם קריאת שמע קורא מן השפה ולחוץ בלי כוונה. במצב כזה הפתרון הוא **"יזכור לו יום המיתה"**, אולי על ידי כך יתרצן ויקרא קריאת שמע בהכנעה ואז ילמד תורה לשמה ותועיל לו כנגד היצר. נמצא שאין כאן אלא תבלין אחד ויחיד, והוא התורה, וקריאת שמע ויום המיתה באים כדי לעורר את הלב ללמוד תורה לפי התנאים שבהם היא מועילה.

ומרן החיד"א זצ"ל בספרו "חומת אנך" (על משלי כה, כא) **רמז נפלא ש"יצר" בגימטריא 300 והתורה נקראת "אש" בגימטריא 301** - מספר אחד יותר, לומר שאש התורה גוברת על היצר. ובספרו "לב דוד" (פרק ז') דחה דברי הטוענים שדי להסתפק במוסר ספרי הפילוסופים בלי תורה, ולא היא, כי אדרבא לימודים אלו יועילו לתת חרב ביד יצרו להרגו, שגם הוא יתפלסף כמוהו ויתגבר עליו. ולכן שלמה המלך הדגיש בתחילת ספרו: **"לדעת חכמה ומוסר"** - לא די במוסר אלא צריך עמו "חכמה" שזו התורה. וזהו שסיים **"חכמה ומוסר אגילים בָּזוּ"** (משלי א, ז) - אותם אוגילים בזים לצרוף של חכמה ומוסר, וסוברים שהמוסר לבדו יועיל. וזה הבל, כי התורה היא התבלין ליצר הרע.

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

היתר עגונה דוחה ניתוח

וכך סיפר מרן לבניו ולבני ביתו: "לפני תקופה מסוימת הובאה לפניי שאלה חמורה בעניינה של אשה עגונה שבעלה עזב אותה לאנחות, ובמשך שנים היא מצפה לפסק הלכה, שיתיר אותה מכבלי עגינותה, כדי שתוכל להמשיך בחייה.

"רבנים רבים ניסו למצוא לה היתר, ולא הצליחו. כמוצא אחרון, הביאו את השאלה לפתחי. עסקתי בכך במשך שעות רבות, וכמעט שהצלחתי למצוא לה היתר" סיפר מרן בהתרגשות, "אולם אז האישפוז בבית החולים קטע את כתיבת התשובה.

"מתחילה חשבתי, שלאחר שאשתחרר, בעזרת ה', אשלים את המלאכה. אולם כאשר התקרב מועד הניתוח, אמרתי לעצמי: וכי מי מבטיח לי שאצא מכאן? ואם חלילה לא אעבור את הניתוח בשלום, מה יהיה על אותה עגונה אומללה? היא תמשיך לחיות את חייה כאשה בודדה וגלמודה..."

"ביקשתי איפוא לדחות את הניתוח בשלוש שעות", שח מרן לבני ביתו ההמומים, "ובמשך אותן שעות סיימתי את תשובתי בעניינה של העגונה. ברוך ה', נמצא הפתח להתירה! רק אז ניגשתי לניתוח, בלב רגוע."

"נרגעתי", סיים מרן "כי ידעתי שגם אם חס וחלילה לא אצא מכאן בחיים, אותה אשה תוכל להמשיך בחייה..."

כארבע עשרה שנה קודם פטירתו של מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, עם התקרבו לגיל שמונים, חש מרן בלבו. הבהילוהו לבית החולים, והרופאים המומחים שבדקוהו, קבעו כי עליו לעבור צנתור בלבו. בכל רחבי הארץ והעולם נערכו תפלות לרפואתו, ובני משפחתו הקיפו את מיטתו בחרדה עמוקה.

הצנתור נקבע ליום מסוים, ובבוקרו של אותו יום ביקשו הרופאים להכין את מרן לקראת הניתוח. אלא שאז פנה מרן אל הרופאים וביקש מהם בקשה יוצאת דופן: "אנא, תנו לי חופשה של שלוש שעות מבית החולים. ובעוד שלוש שעות אשוב לכאן, על מנת לעבור את הצנתור."

הרופאים לא הבינו את פשרה של החופשה, וניסו לשכנעו שהטיפול אינו סובל דיחוי, אך הוא התעקש. כאשר ראו כי מנוי וגמור עמו ללכת לביתו, אישרו את דחיית הניתוח, ומרן יצא לביתו, מלווה בבני משפחתו הקרובים.

ואכן, כעבור שלוש שעות בדיוק שב מרן לבית החולים. הצנתור בוצע בהצלחה, והכל הלך למישורן לשמחת כל בית ישראל.

מה עשה מרן באותן שלוש שעות? ומדוע נזקק לאותה חופשה מוזרה?

ובכן, הסוד התגלה לאחר שמרן התעורר מן ההרדמה.

☺ זה כא זקוק! ☺

בכפר קטן בסין הרחוקה, גר איש זקן חכם מאוד. כל כך חכם היה הזקן שבקלות יכול היה לענות על כל שאלה.

יום אחד החליטו נערים שובבים מן הכפר לשטות בו ולראות עד כמה באמת הוא יודע הכל: "נלכוד פרפר בין כפות ידינו ונבקש מהזקן לנחש מה מסתתר בידינו. אם יאמר שזהו פרפר, נשאל אותו: האם הפרפר חי או מת? אם יאמר חי – נמחין מהר את הפרפר, ואם יאמר מת – נפתח את היד ונוכיח לו שטעיה! ככה נסדר אותו!..."

צדו הנערים הצוחלים פרפר, והגיעו אל בית הזקן, כשאחד הילדים מחזיק את הפרפר המפרפר בידו. "זקן חכם! פנה הילד לזקן, "התדע מה נמצא בתוך ידי?" הזקן לא היה זקוק לשניה כדי להשיב: "פרפר". שאל שוב הנער: "האם הפרפר חי או מת?"

הביט הזקן הישר אל תוך עיניו של הילד ואמר: "בידך הדבר..."

☺ זקוק זקוק כא... ☺

"מעשיך יקר ביד ומעשיך ירחקוה". בידינו הדבר!

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזן שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: מה הביאור של ברכת האירוסין: "על ידי חופה בקידושין" (לגורסים "בקידושין" בבי"ת)?
תשובה: חופה עם קידושין, כי הקידושין קודמים לחופה.

שאלה: האם מותר לאכול ולהניח תפלין וכדומה על המיטה התחתונה במיטת קומותיים כשמישהו ישן במטה העליונה?

תשובה: יש דעות (עיין בכה"ח יו"ד סי' קט"ו אות מ"ב ומ"ד) דבכרקע מרוצפת מותר, וכל שכן על גבי מטה. ולכן בשעת הרהק אפשר לאכול ולהניח תפלין. וע"ע ביביע אומר ח"א (יו"ד סי' ט' יו"ד).

שאלה: מה דעת כת"ר שליט"א בעניין מילוי "לוטו"?

תשובה: מאז שפירסם הגר"ע יוסף (שליט"א) איסור בזה נמנעתי מלהיות מגוי על מפעל הפיס. והמקילין בזה יש להם על מה לסמוך, ובלבד שלא יתרגלו בזה. פעם פורסם על אחד שהוציא מיליונים בהגרלות הפיס, והרויח פעמיים במשך חייו שביסו את ההוצאות דוקא.

שאלה: ציבור שעושים סיום מסכת וכולם סיימו, האם כולם צריכים לומר יחד את הסיום והקדיש?
תשובה: אחד בשם כולם.

שאלה: האם מותר לי להיות ערב להלוואה, כשבזמן ההלוואה לא ברור לי שיש לי יכולת להחזיר את סכום ההלוואה במקרה שהחוב יפול עלי?
תשובה: לא כדאי (עיין משלי ו'), אבל אין איסור.

שאלה: כאשר יש לאדם השגה על חכם שחי בדורנו, האם לפני שהוא מפרסם אותה בירחון וכיו"ב חובה עליו לשלוח תחילה את ההשגה לאותו חכם שישב עליה?
תשובה: אין חובה לשלוח, רק שיפרסם את ההשגה בכבוד ובענוה.

שאלה: האם חכמי ג'רבא נהגו במנהג החלאקה לילדים?
תשובה: לא נהגו בו, וטוב לנהוג בו.

שאלה: האם יש חובה לערוך סעודה ביום הבת מצוה, והאם סעודה זו נקראת סעודת מצוה?
תשובה: אין חובה. ונקראת "סעודת מצוה" אם עושים בצניעות כדת ומשמיעים דברי תורה.

שאלה: האם יש בזמננו חיוב של קימחא דפיסחא? ומה השיעור לכך?
תשובה: כך נהגו. וכל אחד לפי כחו. לעני די בעשרה שקלים. וכל המוסף מוסיפין לו.

שאלה: האם מותר לעשות אזכרה בחודש ניסן?
תשובה: אפשר לעשות אזכרה בניסן, לימוד משניות וסעודה בלבד.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל